

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Liber De Ecclesiastica Hierarchia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

caput est contemplationis illius. . . Ut ergo per exempla DEO non propria nobis propria divina illuminatio dispensari distributionem ostendam, hanc similitudinem propono. *Solaris radij*, &c. Distributiones, inquit, sive effusiones solis radij bene distributæ in primam materiam; hoc est, in illam materiam venientes, quæ est prima, hoc est, optima & purissima, & illuminationum apurissima. Ad talem, inquam, materiam venientes implent eam, nullum in aliqua parte obstaculum luminis inveniunt, & implendo faciunt eam lucidiorum proclivissimam omnium, & sic per eam ipse radius manifestus declarat proprios splendoris: quia quanto perfectius radiat, tanto perfectius illuminabitur; & quanto perfectius illi infunditur, tanto clarius refunditur ex illa.

Accedens vero ex ætheribus materiis, quæ minus illuminationi sunt aptæ, illæ obscuriores habet distributionem superapparitionem: sicut enim cum se infundit in illis caput imperfecte, ita & cum se effundit per illas super hoc extrinsecus apparet obscure: quod provenit ex importunitate illuminationum materialium. . . A subtilissimis enim materiis quibus perfectè comprehenditur, ad minus aptas descendens, a quibus imperfectè capitur, tandem ad alia tam faculenta, & grossa, & obfusca pervenit, quæ se omnino lumen repellunt, & nihil illuminationis capere possunt.

Ad hunc modum spiritualis lux ad mentes rationales veniens eas, quas puras invenit & defecatas perfecte illuminat: eas vero quas minus aptas reperit, minori claritate & (ut ita dicam) luce obscuriori illuminat. Quas vero omnino contrarias & faculentas ostendit, sua prorsus participatione & communione immunes relinquit.

Nec solum in lumine, sed etiam in calore materiali invisibilis veritatis imago est. Nam ipse calor ea corpora quæ magis apta sunt receptioni suæ invenit, magis accendit; alia autem minus: donec tandem in contraria omnino, & dissimilia ostendens, nullum in eis suæ operationis effectum ostendit, &c.

Ex quibus inferunt mystici necessitatem purificationis, & dispositionis ad proficiendum in contemplatione & amore: de quo egimus in T. M. questione 8. proem. & infra agemus Resolution. 17 & 68.

CAPUT XIV.

Quid significet Angelicus numerus.

Dicit Angelos esse innumerabiles, licet Danielis 7. assignetur numerus centus pro incerto.

De quo D. Thomas 1. part. quest. 50. artic. 3. citans Dion. & q. d. de pot. quest. 6. a. 6. & de virtut. q. 1. a. 8.

CAPUT XV.

Quæ sunt formative Angelicarum virtutum imagines, & quæ deinde, id est, & reliquæ.

Explicat quæ sint imagines formative Angelorum, ubi quid significet pubertas, dentes, humeri, ungues, manus, cor, pectus, dorsum, pedes, alæ, quod iras, indumentum, & similia.

De quibus D. Thomas 1. part. questione 51. S. Thom. art. 3. & questione 106. artic. 1. & quest. 107. art. 5. & questione 115. artic. 1. & 112. questio. 3. articulo 4. Quæ tamen ad symbolicam Theologiam magis spectant.

Concluditque Hugo expositionem istam his humilibus verbis. Hæc quidem in Hierarchiam B. Dionysii secundum sensum nostri possibilitatem præsumpti: sed timeo ne nostra illius adiciens, marmoreum patiem luto superduxi se convincat. Propterea veretur præsumptio imploret devotio. Mihi autem solatium affert, quod illius quem exponendum suscepimus, in quo sapientia transcendit, sanctitas condescendit.

LIBER II.

De Ecclesiastica Hierarchia S. Dionysii Areopag.

Iuxta lectionem Perionii, & expositionem paraphrasticam Pachymeræ, & S. Maximi ad documenta mystica.

CAPUT I.

Quæ sit traditio Ecclesiæ hierarchicæ, & quæ eius scopus.

Docet vim cujuslibet hierarchiæ esse, ut & ipse Pontifex pro sua natura, modo, & ordine in divinis mysteriis perficiatur, ac divinitatem consequatur, etque qui ipsi parent divinarum similitudinem impertiat: inferioribusque imitetur superiores, & alios sibi inferiores ad Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

majora exci-ent.

Cælestem hierarchiam incorpoream esse, & ideo mentaliter & spiritualiter perfici; nostram vero Ecclesiasticam esse sensibilem, & ideo sensibilibus instrui.

Hierarchiam dicit omnem rationem factorum, Hierarchiamque virum esse divino numine assistentem, qui omni sacra scientia sit præditus.

Principium hierarchiæ S. Trinitatem esse, finem vero unionem cum Deo, substantiamque ejus esse divina tradita oracula.

AAA

D.

S. Thom.
1. p. q. 108.
art. 4.
Idem 3. p.
q. 64. a. 6.
D. Thom. 1. p. q. 108. art. 4. in hominibus non distingui o. dines secundum naturam, sed secundum dona gratulata. & 3. p. q. 64. art. 6. malos ministros peccare in administratione Sacramentorum, cum dicat hic Dion. malis non esse faci tan- gere symbola. De quibus etiam in 2. dist. 9. q. 1. art. 8. & in 4. dist. 3. q. 2. art. 1. & q. d. de veit. q. 8. art. 7.

Documentum 24.

*S*alus non aliter existere potest nisi h, qui salutem consequuntur, vii fiant. DEL porro effectio, ex DEL quo ad ejus fieri potest imitatio, & cum eodem conjunctionio, atque ut ita dicam, unio. Sed omni hierarchia communis hic propositus est finis, assidue DEL divina- rumque rerum charitas, quae divine & conjuncte sa- cra perficit, & ante hoc ipsum perfectus, nec iterum commens descendit a contrariis, cognitioque rerum quatenus sunt, sanctaeque veritatis, & aspectus, & sci- entia, ac divina uniusmodi perfectionis communio, & aspectus ipsius unius quantum conceditur, convivium, quod mente alar, DEVMque efficit omnem eum, qui aciem mentis in ipsum intendat.

Quid sit
Pachyme-
74.
Pachymeia, s. Trinitas vult ratione praediro- rum Angelorum, & hominum salutem, estque Deificatio salvandorum. Quemadmodum enim alia dicimus a metu servari, id est, securitatem a- dipisci, & a caede servari, id est, vitam assequi, & a morbo servari, id est, sanari: sic etiam in propositis servari ab alienatione DEL, est adungi DEO, adeoque Deificatio. Omnimoda autem assimilatio, & unio ad DEUM, unius terminus & finis est omnis hierarchiae, quae ad DEUM est dilectio: quae & unitae consummatur, secundum divi- nam & unicam simplicitatem, secundum quam DEUS est omnimoda dilectio, quique hac prior est, omnimodus a contrariis recessus. Nisi enim ab omni materiali & sordida voluptate penitus expiati fuerimus, veri boni dilectio non erit in nobis. Quando autem a contrariis discesserimus, tum res ipsas, ut in se sunt, natura sua cognosce- mus; nempe praesentia haec temporanea esse, quae vero ibi sunt, aeterna, nec decipiemur circa boni apparentiam; si quidem illa non est notitia rerum quae res sunt; tunc enim ad ipsammet veritatem accedimus, atque unio formem perfectionem par- ticipamus. Quid vero est conformitas? quando nimirum a rebus hisce sensibilibus & ærumnosis ad divinam simplicitatem adducimur, qui est ci- bus beatæ visionis, ut quae mentem re intellectuâ nutrit. Et haec est in Evangelio illa divina ac su- permundialis mens. Haec ille.

Colliges.
Colligitur Christianorum & spiritualium exer- citiorum finem, esse Deificationem per assimi- lationem & unionem cum DEO. De qua unionem Resolut. 86.

Item perfectam charitatem ad hoc necessariam seu in qua ipsamet unio consistit, postulare praece- dentem recessum ab aliis, & perfectam re- rum cognitionem, quae consequitur per simplici- simam contemplationem veritatis divinae, quae est cibus animæ. De qua abstractione & purifi- catione diximus Resolut. 28. & 29.

De simplici iam contemplatione. Resol. 63. 64. & 81. Vide etiam Resolut. 1.

De iis quae in illustratione fiunt.

*I*n tres partes dividitur hoc caput, in prima doc- cet illustrationem seu Baptismum esse quandam nativitatem spirituales, & principium operandi supernaturaliter. In secunda agit de ritu bap- tizandi, de patrino, de abjuratone infidelitatis, de insufflatione, de professione fidei, de veste candi- da, unctione & aliis. In tertia, quae est de contem- platione praedictorum, spiritum ibi latentem ex- ponit.

De quibus etiam D. Thom. citans Dionysium in 3. p. q. 63. a. 2. ex eo quod Deus in quodam si- gno tradit sui participationem in baptismo perficiens hominem divinum, & communicatorem divinorum, inferit, quod character si quaedam potentia, & q. 65 a. 1. septem esse Sacramenta, li- cet actiones hierarchicae sint tantum tres, & qu. 66 a. 1. quod Dion. definiat Baptismum tum in ordine ad alia Sacramenta: tum ad coelestis glo- riam: tum quantum ad principium spiritualis vitae, & q. 67 a. 7. quod requiratur patrino, & q. 69 a. 5. Baptismum esse illuminationem, & q. 71 a. 4. de multiplici instructione ad diversos pertinente, & q. 80 a. 9. baptizatis esse communionem dan- dam, loqui de baptismo adultorum, & supplem. q. 29 a. 1. quare Dionys. non agat de omnibus Sacram., & quod exrema unctione etiam habeat vim purgativam & illuminativam. Similiter in 4. dist. 1. q. 1. a. 2. & dist. 6. q. 2. a. 1. 2. & 3. & dist. 12. q. 2. a. 1.

Documentum 28.

*S*imilitudinem ac cum DEO conjunctionem, aug- mentumque amoris, & affectionem, & affectionem solum consequemur: si quis enim diligit me, mandata mea servabit, &c. Prima enim mentis ad divina intro- & contentio DEL est charitas: sanctae autem charitatis progressus, qui principatum obtinet ad divina perfici- enda praecepta, est divinus nobis status effectio.

Pachymeia. Dicitur est supra, scopum nostrae hierarchiae esse ad DEUM assimilationem, hanc autem non aliter licet adipisci quam per DEL dilectionem. Cum igitur ista dilectio constet obser- vatione divinatorum mandatorum, Dacem ad il- lam dicit non esse alium, praeter illam ex aqua & spiritu regenerationem... Baptismus enim vim quamdam formatricem in se habet, in se habet, scilicet appetendi, sed coelestia bona: movendi, sed ad omne opus bonum, ratiocinandi seu cogi- tandi, sed quae oculus non vidit, nec auris audivit: concupiscendi, sed meliora; ut scendi, sed inimico salutis nostrae, &c. Præclare dixit Hiero: heus, primum & exitum mentis motum esse DEL dilectionem. Hujus autem dilectionis quasi quod- dam principium est divina nostri subicatio, quae fit per Baptismum. Quemadmodum igitur in nat- urali nativitate oportet primum existeret in rerum natura, ac deinde vicissim & agere & pati; homi- nes quidem quae sibi sunt propria, bona vero quae sunt conducibilia: sic etiam in divina Baptismi re- generatione oportet primum DEO existere, ac deinde dilectionem ejus operari, &c.

Prius est vivere vita gratia, quam operari dile- ctionis opera: debet igitur primum a peccatis pur- gari, qui vult spiritualiter procedere.

Vide Resolut. 23.

Docu-

Documentum 26.

Sed quoniam DEVS sacrosancti status est principium, quo sancte mentes se noscunt: si qui se ad aptam suam naturam considerationem conferret, imprimis quoniam ipse sit videbit, idque primum sanctum nomen ex summi consideratione accipiet. Qui autem sua recte oculis ab omni perturbatione liberis consideraverit, is obscuras quidem ignorantis tenebras fugiet: DEI tamen perfectissima coniunctionis ac communionis rudis ipse, non per se desiderabit, sed sensim ac pedetentim a primis suis ad ea quae etiam priora sunt, progredietur, & per illa ad prima omnium, tuncque numeris omnibus absolutum ad summam divinitatis ordine sanctaeque perveniet.

Pachymera. Cum divinum lumen sit origo ordinationis sacrae, secundum quam etiam Angeli semetipsi norunt, nec inordinate profiliunt ad ea, quae non decet, primum munus ex divina doctrina quis consequitur, quod se ipsum noscat, ut illud quod in lege scriptum est, serveat. Attendit tibi ipsi, quemadmodum etiam magnus Basilus ait: Eatenus enim ad proprium naturae lumen, sive contemplationem, scientiamve reuertentur, Angelos imitatur, qui se ipsos norunt. Porro qui se ipsum oculis affectione vacuis consideraverit, profundissima quidem ignorantia loca effugiet, non tamen per se, sed per ducem ac susceptorem desiderabit divinam participationem. Et per doctrinam quidem ad sui notitiam, deveniet per sententiam ad sui principium: per hoc autem, ad id quod illo prius est, & per illud ad primum adducetur.

Inspirationalis ordinatæ procedendum. Colligitur ordinate procedendum in spiritualibus, incipiendumque esse a sui consideratione. Videatur Refol. 18.

Documentum 27.

Eleri non potest, ut eorum, quae maxime contraria sunt, aliquis simul sit particeps, neque ut is, qui cum uno aliquid commercij habuit, divisas distinctasque vias habeat, si modo firmam unitis communionem societatemque obtineat, sed spoliatus sit necesse est ab omnibus unitis divisionibus.

Pachymera. Cum non liceat alicui summe contrariorum particeps existere, sanita is, verbi gratia, & morbi, peccati ac virtutis, & ignorantiae cognitionisque DEI, divisam etiam necesse sit habere vitam, qui utraque amplectitur, proptereaque liberum esse oporteat, qui ad alteram vitam transferatur, nullum affectum retinendo prioris vitae, idcirco qui adducitur ad Baptismum nudus sinitur, &c.

Non potest quis simul DEO & mundo servire, sed omnes mundi affectiones dimittendae sunt. Videatur Refol. 6.

Documentum 28.

Non solum ab omni vitio abhorre, verum etiam virili animo semper duri, & interitui ad perniciem exitis atque omnem in illud proclivitatem, esse debemus, & nunquam a sacro veritatis amore deseri, sed dare operam, quam maxime possumus, ut ad eam continenter & semper nitamur, quatenus semper, quod nos ad maiora divinitatis munera perveniat.

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

S. Maximus hic. Minime mollem esse, inefeminatum, vtilem, insuperabilem, nulla remissione fractum. Sciendum id de virginibus masculis d. d. esse, &c.

Fortitudo & perseverantia requiritur, & semper in bono proficere. De quibus in Refol. 7.

CAPVT III.

De iis quae in Synaxi perficiuntur.

Dividitur in 3. partes. In prima docet quomodo Sacramentum Eucharistiae sit consummatio aliorum Sacramentorum, & quare dicatur synaxis, & communio. In secunda ponit ritum celebrandi, & sumendi hoc Sacramentum. In tertia, quid in Missa importent cantica, lectiones, participatio panis & vini, quid osculum significet, ablutio digitorum, elevatio Sacramenti, divisio illius, & gratia post Communionem, &c.

D. Thom. 3. p. q. 63. a. 6. ex eo, quod Eucharistia sit finis omnium Sacramentorum, dicit non imprimi in eo characterem ad aliquid aliud agendum, vel recipiendum in Sacramentis, & q. 63. a. 1. perfectionem quantum ad consecrationem finis pertinere ad Eucharistiam, & a. 3. hoc esse potissimum Sacramentorum, quia nemo perficitur perfectione hierarchica, nisi per illud, & q. 67. a. 1. ex eo quod Diaconus ex Dion. habeat officium super immundos, quod est docere seu perficere, inferre non pertinere ad eum officium baptizandi, & q. 80. a. 9. energamenos quibus Dion. negat Eucharistiam dari aut proponi esse nondum baptizatos, & q. 83. a. 4. dicit cantus Psalmorum esse preparatorios ad Eucharistiam, quia in illis per modum laudis comprehenditur tota Scriptura, secundum Dion. Et in supplem. q. 29. a. 6. etiam in hoc Sacramentum ostendi potestatem sacerdotalem ab Episcopo derivatam, & q. 37. a. 2. ad hoc Sacramentum Sacramentorum ordinem Sacram. Ordinis. Similiter in 4. dist. 8. q. 1. art. 1. & dist. 24. q. 2. a. 1. & 2.

Documentum 29.

Semini caeleste divinum sacrificium eos, qui in penitentia sunt, etiam si aliquando interfuerint, arceat, quod ad non admittat quod non est omni ex parte sacrosanctum, idemque hoc pudice pronuntiat, multo magis profana erit multitudo eorum, qui perturbationibus agitantur, carebitque sacrorum, & aspectu & communione.

Pachymera. Si enim, inquit, illos qui in ipsa adhuc poenitentia versantur, sacrorum divinum celebratio repellat, eo quod non omnino sanctissimi sunt, nequaquam eos admittens, proclamando quodammodo se omnibus sua communicatione indignis invisibilem, incommunicabilemque existere, multo magis ab ea arcebuntur, qui adhuc impoenitentes sunt.

Nota etiam poenitentes arceri ab Eucharistia in primitiva Ecclesia. Item non illico post poenitentiam omnino mundos nos reputare debere. Videatur Refol. 24.

Documentum 30.

Iqui ad sanctissimum sacrificium veniunt, expiati esse debent etiam ab extremis animae visibus, atque illius similitudine, quo ad eius fieri potest accedat.

Aaa 2

sedo

cedere: sic enim clariore DEI luce illustrabuntur, dum celestes splendores in eorum speculorum, quæ similis speciei sunt, lumen maiore copia eaque splendidiore lumen suum effundit.

Pachymeta. Hic manuum lotionem addocit, quia hinc quoque summa extremitatum expiatio designatur: siquidem manus sunt corporis extremitates. Idcirco etiam dicit ipsum liberum futurum, id est, impeditum, ut qui nulla inferiori conversatione & affectione detineatur. Extremis enim animæ phantasiis expiati, clarioribus quoque DEI apparitionibus gaudebunt, supermundialibus istis divinisque coruscationibus in consimilis speciei specula. Specula autem appellat Sanctorum animas, utpote divinæ lucis capaces, & ad meliorem illam sortem comparatas.

Nota etiam ab extremis & phantasiis expiandos, qui ad clariiores DEI illuminationes pervenire debent. V. Resolut. 25. & 92.

Notandum.

C A P V T IV.

De iis quæ unguento perficiuntur.

Intres partes dividitur, in prima docet S. Doctor mysterium unguentum coordinatum esse venerab. Eucharistiæ. In secunda ponit ritum consecrandi unguentum. In tertia agit de significatione eorum, quæ ad hoc mysterium spectant.

S. Thom.

D. Thomas 3. part. quæst. 16. art. 3. ex eo quod Dion. appellat JESUM divinum, aut divinissimum, non sequi posse appellari hominem dominicum: quia divinum solet prædicari de omni de quo essentialiter prædicatur DEUS. & q. 72. a. 2. Apostolos etiam istos fuisse christum ad confirmationem, quando saltem miraculosa signa intrinseca non exhibebantur, quod colligit ex Dionys. hic; similiter citat hoc caput in 2. dist. 9. q. 1. a. 8. & in 4. dist. 3. q. 2. a. 1. & dist. 7. q. 1. a. 1. & 2. & q. 2. a. 1.

Documentum 31.

Divina iubentur sancti Viri, præclaræque atque fragrantis abstrusi DEI invirtute similitudinis & imitationis falsæ gloria causa speciem non habere. Carent enim omni macula & sordide abstrusa DEI, odoratioreque quam mens cogitare possit, pulchritudines, solique spiritualibus spirituali modo declarantur, quod consimiles atque incorruptas in animis virtutis imagines velint habere.

Pachymeta. Unguentum ponebatur in altari duodecim pennis obvelatum. Hæc igitur, inquit, divini unguentum obvelatio secundum anagogem introductoriam, existimo significare præclarantem omnem mentalem actionem esse obvelandam; siquidem hæc anagoge jubet, minime ad inanem gloriam apparentes habere fragrantias spirituales, & oculi DEI similitudines. Puræ enim sunt à seculo, solisque virtutibus spiritualibus apparent illæ divinæ ac fragrantis venustates, & requirunt uniformes homines, non qui secundum carnem vivant, sed qui in reconditis animis incorruptibiles gerant imagines, dum nimirum id quod imaginem DEI refert, manet immaculatum: nam virtutis DEI formis simulacrum, illud incircumscriptum non aliter habe-

bit, nisi idem rite fuerit imitatus, & ad ipsum spiritalem suam, & fragrantem pulchritudinem efformarit.

Nota, celandas esse virtutes, & divinas illustrationes, ob vanæ gloriæ periculum. V. Resolut. 9.

Notandum.

Documentum 32.

Atque ut in imaginibus, quæ sub sensum cadunt, si primam speciem pictor constanter intueatur, neque ad aliud quod oculis subiecitur, vicissim trahatur, aut aliqua ex parte vim oculorum dividat, illum ipsum quisque sit qui pingitur, si fas est dictum, duplicabit, exprimetque veritatem in similitudine, & exemplar in imagine, utrumque in utroque præter essentia dissimilitudinem.

Sic egregis in mente pictoribus intenta in fragrantem abstrusamque pulchritudinem, atque non inflexa contemplatio, ex pertem erroris, divinamque imaginem reddet, &c.

Pachym. Sicut in sensibilibus imaginibus, si pictor ad primariam speciem constanter intendat, nequaquam hinc inde distractus, accurate exprimet id quod imitatur: hoc enim est illud duplicabit, nam faciet aliud sicut illud citra substantiæ differentiam, &c. Sic etiam pictoribus spiritualibus, archæ typi, & suaveolentis pulchritudinis intenta, constansque contemplatio conferet illis infallibilem similitudinem. Recte igitur dum imaginem suam spiritalem non retroverti facie exprimunt, extraneam deceptionem minime attendent, &c.

Nota, quanta attentione, & affectus sinceritate debeat contemplari exemplar nostrum Christus, ut illius imagines evadamus.

V. Resolut. 39. & 74.

Documentum 33.

Divinis viris sacrarum rerum radius, quod spiritali cognatione teneantur, ficere ac per se nulla interiecta collucet, mentisque eorum captum planè bono odore perfundit. Ad inferiores autem non item pervenit, sed eis quasi obscurus rei spiritalis spectatoribus, ut mysterium non enunciatur à dissimilibus non inquinetur pennatis signis obducitur: quibus sacrosignis præclari inferiorum ordines ad sanctum captum modumque suum deducuntur.

S. Maximus. Sancto scilicet Episcopo tamquam divini luminis affini, DEUM non per alterum præceptorem, sed per semetipsum contemplationis, orationisque mysterium revelare: quocirca Episcopo non circumjacet velum in divino unguento, sed revelata facie, secundum Apostolum, mysteria contemplatur. Nondum perfectis autem opus est signis, atque ideo factis aliis unguentum sacrum obtegatur per Episcopum, qui sequester est inter DEUM & populum, & expositione sua symbola revelat: Episcopos autem vocat speculatores; quandoquidem etiam à græcis gentilibus sic nuncupabantur, qui ab omnibus præpositi erant, ut DEUM de fornibus interrogarent, & hostias pro ipsis offerrent. Quibus sacris signis, &c. nam per ænigmata inquit, & symbola hi ordines ad eorum infirmitatis captum illustantur.

Ex quo documento probant Mystici, quod in suprema animæ hierarchia, quæ dicitur intelligentia, recipiatur lux divina simpliciter, & clari-

Notandum.

rior, quod contingit vltis spiritualibus, & in contemplatione exercitatis: inferioribus autem hierarchis, nempe rationis, & imaginationis per figuras & signa, quod contingit rudioribus & incipientibus. Sic applicatur iste locus Dion. ab A. concord. J. 2. c. 1. n. 5. Vide Resol. 53.

Documentum 34.

Si enim eorum quae sub sensu cadunt & bene olent, susceptio bene afficit, & alit cum magna voluptate id quod in nobis odores dijudicat, si modo integrum sit, & ei quod odorum suavitatem praestat apta compositione respondeat: sic mentis nostrae facultates, si sint incorruptae affectu ad malum, naturalis partus, quae iudicat, vi constante, proportionem divinae actionis, accommodataque mentis ad DEUM conversione, divini odoris iucunditatem suavitatemque recipere, sanctaeque voluptate completi, ac divino alimento.

Pachymera. Si enim sensibilem perceptio fragrantiarum bene afficit, si modo sanum olfactum obtinemus, eadem utique ratione dicet aliquis spiritualis nostrae facultates, animaeque iudicandi vires, divini odoris suavitatem percipere, modo si sint incorruptae, &c.

Inferitur.

Unde inferitur idem A. concord. l. 1. c. 12. (in quo etiam alii A. A. mystici conveniunt) ad hoc ut illuminatio divina illudret intellectum, & inde transeat ad movendam voluntatem, illamque a sensibilibus amore purgandam, debere nos orationi assistere, accommodata conversione mentis ad DEUM, id est, ne oculi animae sint reflexi supra se ipsos, sed in omni quiete, & cessatione actualis operationis, praeterquam voluntatis in DEUM. V. Resol. 71.

Documentum 35.

Per spicuum est autem suavitatis odorum quae a fonte manat, divisionem viciniorum esse naturis nobis superioribus, seque magis exprimere ac distribuere, & magna in periculis eorum beneque affectam mentem recipiendi vim effusione, & multiplici introitu. Ad inferiores autem spiritus, & qui non ita capaces sunt, summa illa contemplatione communionisque integra obducta, accommodata in qui participant vaporibus pro modo, quem DEVS constituerit, dividitur.

Pachymera. Voce la universaliter mentes tam de Angelis, quam de nobis accepta, modo quoque differentiam assignat, quoniam quidem illis multipliciter infunditur, quod nimirum coelestes istae virtutes & propinquiores sint, & istiusmodi divinae participationis capaciores, hominibus vero tamquam minus capacibus, ad eorum caput, id enim est, propinquione quadam distribuitur, &c.

Notandum.

Nota participationes divinas copiosiores fieri perfectioribus, & magis DEO conjunctis. V. Resol. 53.

CAPUT V.

De sacris Ordinibus, eorumque virtutibus & actionibus.

Tres continet partes: in prima agit de ordine nostrae Hierarchiae. In secunda, de ritu contra Thom. a Iesu Oper. Tom. II.

secrandi Episcopum, Sacerdotem, & Diaconum. In tertia, de mysterio, quod in istis ritibus includitur.

D. Thom. l. 1. p. q. 1. a. 10. Lex nova est figura futurae gloriae. Et l. 2. q. 106. a. 4. triplex est hominum status. 1. veteris legis, 2. novae legis, 3. in futura vita. Et q. 106. a. 3. l. p. inferiora reducuntur in DEUM per superiora, & 3. p. q. 61. a. 4. statum novae legis esse medium statum. & q. 67. a. 1. docere pertinet ad Episcopum, & in suppl. q. 31. a. 1. actiones hierarchicas a laicis recipi, & non dispensari, & q. 34. a. 1. ultima per media reducuntur ad DEUM, & media per prima. & q. 37. a. 2. solis Episcopis convenit perficere, & art. 4. quod est superioris ordinis non convenit inferioribus. & q. 40. a. 4. 10. estis sacerdotalis extendit se ad purgandum & illuminandum, Episcopalis etiam ad perficiendum, & a. 5. in quo sensu Episcopatus sit ordo secundum Dion. & q. 72. a. 2. ultima per media reduci in DEUM. Videatur etiam in 4. dist. 7. q. 3. a. 1. & dist. 8. q. 1. a. 1. & dist. 23. q. 2. a. 1. & q. d. de verit. q. 9. a. 3.

Documentum 36.

Maximus hic est divinitatis sanctissimus, per primam, secundam, & inferiorem ad divinisimam lucem suam deducere. An non videmus elementorum naturas, quae sensibus percipiuntur, primum ad ea quae magis cognata sunt, ventre, deinde per illa in alia suam traducere vim & actionem? iure igitur ac merito omnis descriptio, & quae videtur, & quae non videtur, principium ac sedes primum ad eos, qui maxime divinitatem imitantur, vult divinos radios pervenire: deinde per illos, quod sint clariores spiritus, aptique ad accipiendum lumen, aliusque tradendum, in inferiores pro eorum aptu diffundit.

S. Maximus & Pachymera. Cum Ecclesiasticus ordo triariam in explanationem, illuminationem, perfectionem dividatur, lex haec sacrosancta est omnis Hierarchiae, ut per primam, secundam adducantur. An non etiam illud in rebus sensibilibus & aspectabilibus videmus? (haec enim elementa vocat) ut in vitro perspicere licet, quod solem recipit, atque hoc modo illuminat: & in igne qui prius ad materiam, quae facile comburi potest, accedit, & per hanc etiam minus aptas ad eum recipiendum naturas exurit. Idcirco quoque omnis rectae ordinationis, sive coelestem, sive nostram dixeris, principium ac sedes in primis ordinibus divinis suos radios emittit, atque per hoc quoque inferioribus collat.

Hinc inferitur D. Thom. cit. l. 1. p. q. 106. a. 3. Superiores Angelos nunquam illuminari ab inferioribus: & ratio est, quia in coelestibus, qui DEO sunt propinquiores, sunt etiam ordine & gradu sublimiores, & sapientiores. In terrenis vero multoties, qui sanctitate DEO sunt proximiores, sunt in gradu & dignitate ecclesiastica infimi, & etiam scientia minus pollescentes: unde cum in uno deficiant, & in alio excedant, possunt ad invicem qui sunt superiores in uno, illuminari ab inferioribus, qui sunt superiores in alio. Recta tamen ratio dicit, ut subditi praelatis doceantur, & discipuli a magistris, cum quibus DEUS concurret, licet alia sint minus sancti & perfecti quam debeant. V. Resol. 114.

CAPVT VI.

De Ordinibus qui initiantur.

IN tres partes dividitur. In prima explicat quinam ordines expientur, nimirum catechumeni, peccatores, energumēi, & penitentes: & quinam illuminentur, nimirum laici baptizati: & quinam perficiantur, nimirum monachi. In secunda agit de ritu consecrandi monachos. In tertia exponit mysterium horum rituum.

S. Thom.

D. Thom. 1. p. q. 106. a. 2. quod in celestibus Hierarchiis purgatio fit in substantiis, tamquam ignotorum illuminatio in perfectionem inducens ut ait Dionys. explicat exemplo visus qui purgatur, dum remouentur tenebrae; illuminatur, dum luce perfunditur; perficitur, dum perducitur ad cognitionem colorati. Et 2. q. 184. a. 8. comparat monachos cum presbyteris curatis, & Archidiaconis in statu, ordine & officio, citans Dion. hic, & q. 185. a. 1. dicit ex Dion. perfectionem pertinere activē ad Episcopum, sicut ad perfectiorem; ad monachum autem passivē, sicut ad perfectum; & quod requiratur eum esse perfectum, qui alios ad perfectionem adducit, non autem qui adducitur. Et q. 186. a. 5. quod subiectio Religiosorum principaliter attendatur ad Episcopos. & q. 187. a. 3. ex eo quod Religiosi sint principaliter servi DEI, ut hic dicit Dion. non sequi magis tenetū quam laicos ad opera manualia. & 3. p. q. 27. a. 3. quomodo Angeli purgantur cum sint purissimi, & quomodo B. V. à Spiritu sancto. & q. 64. a. 1. ad 1. & q. 67. a. 1. explicat, quomodo ad diaconos pertinere expiare non quidem à peccato, sed efficiendo immundos, &c. & quomodo ad sacerdotes illuminare.

Documentum 37.

Divisum, diversarumque non solum vitium, sed etiam visionum abrenunciatio, perfectissimam monachorum Philosophiam significat, qua in preceptorum, qua unum faciunt, scientia vim & efficacitatem habet. Est enim non mediocorum qui imitantur ordinem, sed summi omnium. Itaque multa eorum qua impune ac sine improbatione à medio ordine geruntur, omni ratione singularibus monachis interdicta sunt, quippe qui cum uno conjungi debeant, & cum sacra monade colligi, atque ad Sacerdotum vitam, quantumlibet formari, quod ei ordini in multis ordo ille similis sit, & unus ex omnibus ordinibus eorum qui initiantur, ad eum proximè accedat.

Pachymeta. In ritu consecrandi monachos colligitur ex Dionysio, quod finitis orationibus sacerdos ad eum accedens, rogat ipsum primum, an omnibus rebus divitiis & vitis variis renuntiet. 1. Mercatoris, negotii, contractibus, &c. item omnibus phantasiis seu imaginationibus rerum similium, ut ne de his quidem cogitare, sed tamquam mortuus ab iis omnibus penitus abstinere velit.

Quod mystice explicans dicit divisum, ac secularium vitium atque insuper imaginationum renuntiatio perfectissimam declarat Philosophiam; quoniam à divitiis recedens, unicuique illis Christi Domini mandatis unificatur. Neque enim est medi ordinis initiatorum, i. e. illuminatorum, & sacerdotum laicorum: multa enim monachi facere prohibentur, quorum facultas &

potestas laicis est, ut sunt nuptiar, militiar, & commercia frequentare, & similia quae in laico non damnantur. Verum monachi prae ceteris debent ad sacerdotalem vivendi rationem efformari, quippe qui prae ceteris initiatis cum isto ordine majorem habent affinitatem: nequaquam facta comparatione cum initiatis iis qui suprema consecratione initiati sunt, id est, perfecti (perfecti enim sunt quippe Baptismus, qui per Unionem, qui per Communionem, qui per Ordinationem sunt consummati) sed cum iis qui initiantur, id est, qui expiantur, docentur, illuminantur. Quoniam omnis quidem qui perficitur, initiat, non omnis autem qui initiat, perficitur.

Colligitur quanta debeat esse puritas & perfectio monachorum, qui licet sacerdotes non sint, ex colliguntur comparantur cum illis. V. Resol. 2. & 4.

CAPVT VII. & ult.

De iis quae sunt in iis qui dormiunt.

IN tres partes dividitur: in prima recenset varios errores circa mortuos: dicitque malos triste mori, bonos latari: In secunda, ritum ponit sepeliendi mortuos. In tertia exponit mysteria horum rituum. Et denique disputat cur infantes rationis incapaces baptizentur, & etiam illo tempore Eucharistiam recipere.

D. Thom. 3. p. q. 67. a. 7. ex hoc probat convenienter patrinum adhiberi ad Baptismum. & a. 8. dicit debere patrinum esse doctum, ubi periculum fuerit. & q. 68. a. 9. probat ex Dion. infantes baptizari probatum esse Apostolis. & q. 72. a. 4. formam Confirmationis non semper ab Apostolis apponi, vel occulte, & quare? & q. 78. a. 3. ideo has formas sacramentorum non poni ab Evangelistis, quia tunc oportebat esse occultas, ut docet Dion. & q. 80. a. 4. non baptizatos nec ad inspectionem Eucharistiae admittendos, juxta Dion. & in supplem. q. 71. a. 3. suffragia peccatoris defunctis prodesse, quia sunt nomine Ecclesiae, ut ait Dion. Videatur etiam in q. d. de malo q. 8. a. 1. & q. 16. a. 6. & de verit. q. 9. a. 1.

Documentum 38.

Siquidem qui sanctis vixerunt, vera DEI promissa spectantes, quasi eorum veritatem in resurrectione ei consentanea viderint, cum firma, veraque spe, divinae latitiae pleni, ad mortis extremum, tamquam ad finem certaminum proficiscuntur, quod certo sciant sua omnia propter futuram suam ipsorum integram resurrectionem fore in perfecta aeternaque vita & salute.

Si autem, qui sceleribus nefariisque sordibus cooperiti sunt, si sanctam aliquam doctrinam, & institutionem hauserunt, sed etiam ex animo suo perniciose eiecerunt, cum mors appropinquabit, non iam cui divina lex sanctae Scripturae aequae continentenda videbitur, sed alius oculi aspectus vitiorum suorum perniciosos voluptatibus, sanctaeque vitae, à qua inconsiderate deservierunt, beata iudicata, miseri & inviti ex hac vita excedunt, nulla sancta spe freti propter vitam quam flagitiosissimam egerunt.

Pachymeta. Sancti ad spes futuras attendentes, ad mortis terminum veniunt tamquam ad finem certaminum virtutis coronam recepturi in tota sua resurrectione. i. e. una cū corpore: sancti

& quibus bonis exciderint expēdentes, beatos quidem prędicant eos, qui illa adepti sunt, miseri autem & in viā ex hac vita decedunt, propter vitam suā pellicamā, nulla salutis spē fulcī.

Nōra diverſam bonorum & malorum mortem; & quomodo in morte placeant ad timorem virtutis documenta, quę in vita ad peccandum displicuerant. V. Reſol. 6.

Iuxta lectionem, quam sequitur D. Thomas in hujus libri expositione.

Documentum 39.
ex Lect. I.

De Deo
nihil con-
cludendū
nisi ex fa-
cili Scri-
pturis.

Compresbytero Timotheo Dionysius pres-
byter. Docet per sensibilia cognosci non
posse res spirituales, DEUMque excedere om-
nem intelligentiam. Item de eo nihil dicendum,
nisi ex Scripturis, qui se nobis per caput nostrum
communicat. Item arcani DEI non fructuanda. &c.

D. Thom.

Similiter in 1. dist. 2. q. 1. art. 2. & 4. & de
potent. quæst. 7. art. 5. & de malo, quæst. 5. art.
artic. 1. Ex quibus eruantur mystica do-
cumenta sequentia.

Secundum virtutem revelationis, & ineffabilibus,
& ignotis, ineffabiliter & ignote conjungimur se-
cundum meliorem nostram & rationabilis & intellectualis
virtutis, & operationis unionem.

Quod I. Thomas sic explicat. In illis doctrinis, principis humane sapientie initi possumus, in quibus etiam duntaxat, quæ hominibus cognoscibilia sunt & dicibilia : sed in doctrina fidei proponuntur quædam homini ignota, & indicibilia, quibus habenda fides inhereat in cognoscendo, aut perfecte explicâdo, licet certius eis inhereant, & alioris sit huiusmodi habesio, quàm aliqua cognitio naturalis. In doctrina igitur fidei non possumus initi principis humane sapientie, & hoc est, quod dicitur, *secundum quam*, scilicet, virtutem revelationis procedentis à Spiritu sancto in Apostolos & Prophetas, nec per fidem *conjugimur ineffabilibus & ignotis*, & veritati divinæ : quæ excedit omnem humanam locutionem & cognitionem. Nec fides sic conjugitur eis, ut faciat ea ab homine credere cognoscere, & loqui ficati sunt : hoc enim esset aperta visio, sed *conjugitur ineffabiliter & ignotè*, videmus enim nunc per speculum, ut dicitur 1. Cor. 13. & ne aliqua hæc conjunctio emdepiceret, propter sui imperfectionem (subjungit, *secundum meliorem unionem nostræ rationalis & intellectualis virtutis & operationis*, id est, supra virtutem & operationem nostræ rationis & intellectus. Altoribus enim per fidem conjugimur, quam sint ea, ad quæ ratio naturalis pertingit, & certius adhæretis, quanto certior est divina revelatio, quam humana cognitio. Dicit autem *rationalis & intellectualis*, quia eorum, quæ naturaliter cognoscimus, quædam per se à nobis conspiciuntur absque aliqua investigatione, & eorum propriè est intellectus : quædam vero cognoscuntur per investigationem, & horum est ratio. Dicit autem *operationis & virtutis*, quia multa cognoscimus virtute, quæ actû non speculamur. Hæc D. Thom.

Inde dicunt Mystici (quod superius sapere-
petum est) per obscuritatem fidei, & non per a-
lias lucas procedendum nobis esse in contem-
platione DEI. Et non solum in illa contem-
platione fidei, quàm secundum modum nostrum
connaturalem operandi exercemus, sed etiam in
contemplatione infusa, quæ est supra modum
nostrum. Quod etiam colligit ex D. Thom. 1.
p. q. 12. art. 13. ad 1. & ex doctrina Seraphica
Aaa 4 Ma-
Per obscu-
ritatem
fidei &
non per a-
lias lucas
nobis pro-
cedendū
in contē-
platione
Dei.